

POSTANOWIENIE

Dnia 24 maja 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie III Wydział Cywilny

w składzie: Przewodniczący: SSR del. Anna Popławska- Czerwińska

Protokolant: stażysta Klaudia Popiołek

po rozpoznaniu w dniu 24 maja 2019r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z wniosku Z. O. – pełnomocnika wyborczego Komitetu Wyborczego Wyborców (...)

z udziałem R. W.

w sprawie o wydanie orzeczenia w trybie art. 111 ustawy z dnia 05 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy

postanawia:

1. zakazać uczestnikowi postępowania rozpowszechniania nieprawdziwych informacji „jakoby (...) porozumiał się z (...) w sprawie pacyfikacji tematu złożonego przez nich projektu ustawy w sprawie Ustawy 447 oraz, iż podjął temat dopiero w kampanii wyborczej”;

2. nakazać uczestnikowi postępowania opublikowanie sprostowania o następującej treści:

„Informuję, że rozpowszechniane przeze mnie informacje jakoby (...) i (...) dogadali się w sprawie pacyfikacji tematu ustawy autorstwa (...) dotyczącej (...) ustawy 447 oraz, że (...) podjął temat dopiero w czasie kampanii wyborczej są nieprawdziwe”

przy czym sprostowanie zostanie opublikowane na profilu uczestnika na portalu społecznościowym (...) w taki sposób, aby wyświetlało się jako pierwsze, w terminie 24 godzin od uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia i będzie figurowało na portalu przez okres trzech dni. Sprostowanie zostanie sporządzone czcionką tożsamą i w sposób tożsamy jak wpis podlegający sprostowaniu;

3. oddalić wniosek w pozostałym zakresie;

4. ustalić, że każdy z uczestników ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie.

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 24 maja 2019 r.

W dniu 24 maja 2018 r. wpłynął do tut. Sądu wniosek Komitetu Wyborczego Wyborców (...) w trybie przepisów art. 111 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy, w którym wniesiono o:

1. Zakazanie rozpowszechniania Uczestnikowi nieprawdziwych informacji jakoby (...) dogadał się z (...) w sprawie pacyfikacji tematu złożonego przez nich projektu ustawy ws. Ustawy 447 oraz, że podjął temat dopiero w kampanii wyborczej poprzez nakazanie usunięcia przez niego postu zamieszczonego na portalu społecznościowym (...) w dniu 22 maj a 2019 r.

2. Nakazanie Uczestnikowi sprostowania rozpowszechnianych przeze niego nieprawdziwych informacji wymienionych w pkt 1 poprzez zamieszczenie sprostowania na portalu społecznościowym (...) oraz jego przypięcie tak,

aby wyświetlało się, jako pierwsze na jego profilu przez okres 3 dni o treści: Informuję, że rozpowszechniane przeze mnie informacje jakoby (...) i (...) dogadali się w sprawie pacyfikacji tematu ustawy autorstwa Kukiz⁽³⁾15 dotyczącej (...) ustawy 447, oraz iż (...) podjął temat dopiero w czasie kampanii wyborczej są nieprawdziwe.

3. Nakazanie uczestnikowi zapłaty kwoty 5000 zł (słownie: pięć tysięcy złotych) na rzecz Fundacji im (...) z siedzibą w (...), (...)-(...) R., KRS nr (...)

W uzasadnieniu wniosku wskazano, że w dniu 22 maja 2019 r. Uczestnik postępowania kandydujący w najbliższych wyborach do Parlamentu Europejskiego z list KWW Konfederacja (...) udostępnił grafikę swojego komitetu wyborczego dotyczącą możliwych roszczeń środowisk (...) związanych z (...) ustawą tzw. 447, opatrując ją obszernym komentarzem zatytułowanym: UWAGA! Ważne kalendarium - narracja (...) i (...) ws. 447 ((...) roszczenia majątkowe). Komentarz zawiera cały szereg nieścisłych i nieprawdziwych informacji jednakże jedna z nich w sposób szczególny uderza we Wnioskodawcę. A mianowicie Uczestnik napisał:

2019 początek kampanii wyborczej

- kampania przeciw roszczeniom Stowarzyszenia (...) nabiera rumieńców
- ^Konfederacja nagłaśnia po raz kolejny temat w Sejmie i mediach
- kolejne wypowiedzi naciskające na P.

(...) (...) i K. składają mgliste deklaracje>

<K*15 nagle się budzi i składa projekt ustawy oraz dogaduje z (...) pacyfikację tematu ich rękami. W uzasadnieniu wniosku podnoszono, że przedmiotowa informacja odnosi się do przedłożonego w dniu 07 maja 2019 r. przez posłów z Klubu Poselskiego (...) projektu ustawy o ochronie własności Rzeczypospolitej Polskiej przed roszczeniami dotyczącymi mienia bezdziedzicznego. (druk sejmowy numer: 3448). Projekt ten natomiast obliguje władze Polskie do niepodejmowania jakichkolwiek rozmów z przedstawicielami państw trzecich odnośnie przekazywania tzw. mienia bezspadkowego, o którym mowa między innymi w (...) ustawie 447. Pod projektem podpisało się 16 posłów, z których, 14 kandyduje w najbliższych wyborach z list Wnioskodawcy . Zdaniem wnioskodawcy post ten ma cechy agitacji wyborczej. Twierdzenie Uczestnika w sposób oczywisty miało natomiast jeden cel tj. zdyskredytowanie działań kandydatów jak i całego komitetu Wnioskodawcy w oczach wyborców, zwłaszcza tych zainteresowanych tematyką (...) ustawą 447. Ta fałszywa informacja w oczach przeciętnego odbiorcy niewątpliwie może wzbudzić przeświadczenie jakoby działania i postulaty Wnioskodawcy w zakresie roszczeń dotyczących mienia bezspadkowego są jedynie pozorowane. Zasięg nieprawdziwej informacji rozpowszechnianej przez Uczestnika jest znaczący bowiem na chwilę złożenia niniejszego wniosku jego post został udostępniony, przez 277 użytkowników portalu. Uczestnik powiadomiony o terminie rozprawy za pośrednictwem mail i droga telefoniczną (vide notatka urzędowa k. 56) nie zajął stanowiska w sprawie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca jest pełnomocnikiem wyborczym Komitetu Wyborczego Wyborców (...). Uczestnik jest kandydatem w wyborach do Parlamentu Europejskiego z list Komitetu Wyborczego Wyborców Konfederacja (...) (potwierdzenia złożenia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego k. 47, uchwała (...) k. 48). Członkowie Ruchu (...) m. in. J. S., G. D., T. R. już w 2018 r. wskazywali na potrzebę uchwalenia ustawy dotyczącej mienia bezdziedzicznego. Problem ten artykułowali w związku z przegłosowaniem przez Izbę Reprezentantów Kongresu S. ustawy 447. Dokument ten odnosi się m.in. do kwestii mienia osób pochodzenia (...) – ofiar (...), przejętego

po zakończeniu (...) przez państwo (zrzut ekranu ze stron 1. [http://\(...\).html](http://(...).html), [https://\(...\)](https://(...)), [https://\(...\)](https://(...))). H. k. 25, 26, 27). W dniu 7 maja 2019 r. posłowie Klubu Poselskiego (...) w osobach P. A., J. J., T. J., N. K., A. K., A. M., T. R., J. S., K. S., P. S., S. T. przedłożyli Marszałkowi Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy „o ochronie własności Rzeczypospolitej Polskiej przed roszczeniami dotyczącymi mienia bezdziedzicznego” (druk sejmowy nr 3448 k. 7-12). W art. 3 projektu zakazuje się podejmowania jakichkolwiek czynności zmierzających do zaspokojenia roszczeń dotyczących mienia bezdziedzicznego, w tym zawierania ugód, uznawania roszczeń i powództw dotyczących mienia bezdziedzicznego, wyrażania zgody na mediacje, kierowania stron do mediacji, wypłaty świadczeń pieniężnych oraz przekazywania świadczeń rzeczowych (druk sejmowy (...) k. 7-12) Projekt przedmiotowej ustawy zamieszczony został we wstępnym porządku dziennym 81 posiedzenia Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej VIII kadencji. Pierwsze czytanie poselskiego projektu ustawy, o której mowa powyżej miało odbyć się w dniu 15 maja 2019 r. w godzinach 16.30-17.30. Prezydium Sejmu, w którym partia (...) ma większość ostatecznie zdjęło ten punkt z porządku obrad (porządek obrad k.17-18). W dniu 22 maja 2019 r. R. W. kandydujący w najbliższych wyborach do Parlamentu Europejskiego z list KWW Konfederacja (...) na swoim profilu na portalu internetowym (...) udostępnił grafikę swojego komitetu wyborczego, która odnosiła się do możliwych roszczeń środowisk (...) związanych z (...) ustawą tzw. 447, opatrując ją komentarzem o następującej treści: UWAGA! Ważne kalendarium - narracja (...) i (...) ws. 447 ((... roszczenia majątkowe). Na powyższym portalu umieszczony został także wpis o treści:

2019 początek kampanii wyborczej

- kampania przeciw roszczeniom Stowarzyszenia (...) nabiera rumieńców
- ^Konfederacja nagłaśnia po raz kolejny temat w Sejmie i mediach
- kolejne wypowiedzi naciskające na Polskę

(...) (...) i K.składają mgliste deklaracje>

(...) nagle się budzi i składa projekt ustawy oraz dogaduje z (...) pacyfikację tematu ich rękami.

(rzut z ekranu postu uczestnika k.6)

Datę wyborów wyznaczono na niedzielę dnia 26 maja 2019 r. Kampania wyborcza obejmuje okres od dnia 25 lutego 2019 roku do dnia 24 maja 2019 r. (fakty powszechnie znane).

Stan faktyczny w powyższym kształcie Sąd ustalił na podstawie złożonych do akt sprawy dokumentów oraz wydruków, których wiarygodność i prawdziwość nie budziła wątpliwości Sądu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie wyborczym zasługiwał w znacznej części na uwzględnienie.

Strony postępowania posiadają legitymację procesową do występowania w procesie toczącym się w trybie ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz.U.2018.754 tj.).

Zgodnie z art. 111 § 1 kodeksu wyborczego, jeżeli rozpowszechniane, w tym również w prasie w rozumieniu ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe, materiały wyborcze, w szczególności plakaty, ulotki i hasła, a także wypowiedzi lub inne formy prowadzonej agitacji wyborczej, zawierają informacje nieprawdziwe, kandydat lub pełnomocnik wyborczy zainteresowanego komitetu wyborczego ma prawo wnieść do sądu okręgowego wniosek o wydanie orzeczenia:

- 1) zakazu rozpowszechniania takich informacji;
- 2) przypadku materiałów wyborczych zawierających takie informacje;
- 3) nakazania sprostowania takich informacji;
- 4) nakazania publikacji odpowiedzi na stwierdzenia naruszające dobra osobiste;
- 5) nakazania przeproszenia osoby, której dobra osobiste zostały naruszone;
- 6) nakazania uczestnikowi postępowania wpłacenia kwoty do 100 000 złotych na rzecz organizacji pożytku publicznego.

Zgodnie z art. 105 § 1 kodeksu wyborczego, agitacją wyborczą jest publiczne nakłanianie lub zachęcanie, do głosowania w określony sposób lub do głosowania na kandydata określonego komitetu wyborczego.

Do uwzględnienia wniosku konieczne jest wykazanie spełnienia wszystkich przesłanek wynikających z art. 111 § 1 w zw. z art. 105 § 1 kodeksu wyborczego. Konieczne jest wykazanie, że uczestnik postępowania rozpowszechnia informacje dotyczące kandydata w okresie kampanii wyborczej oraz że rozpowszechniane informacje są nieprawdziwe. Należy też wykazać, że publikacje te mają na celu zjednywanie zwolenników lub zdyskredytowanie przeciwników, czyli że są formą agitacji wyborczej. Jeżeli którakolwiek z tych przesłanek nie jest spełniona, wniosek w trybie art. 111 kodeksu wyborczego nie może zostać uwzględniony.

Treść art. 111 § 1 Kodeksu wyborczego świadczy o tym, że mogą tutaj wchodzić w grę materiały wyborcze w szczególności plakaty, ulotki i hasła (z uwagi na użycie sformułowania „w szczególności” katalog jest tylko przykładowy), a także wypowiedzi lub inne formy prowadzonej agitacji wyborczej (brak katalogu choćby przykładowego, chodzi tylko o to, by była to forma agitacji wyborczej).

Nakłanianie to oddziaływanie na decyzje drugiej osoby, które może mieć postać słownych wypowiedzi, ulotek, plakatów, ogłoszeń lub artykułów w prasie, wystąpień w środkach masowego przekazu, wystąpień przed zgromadzonymi na wiecu lub manifestacji, w miejscach publicznych (np. na targowiskach, w centrach handlowych itp.), może również odbywać się za pośrednictwem stron internetowych. Publiczny charakter nakłaniania należy rozumieć zgodnie z utrwalonym orzecznictwem SN, według którego "znamię publiczności (...) zachodzi wtedy, gdy rzecz dzieje się w miejscu ogólnie dostępnym dla nieokreślonych indywidualnie osób w warunkach możliwości bezpośredniego powzięcia wiadomości przez te osoby" (wyr. SN z 18.2.1947 r., K 2251/46, PiP 1948, Nr 2, s. 149) (tak: B. Banaszak, Kodeks wyborczy. Komentarz, Wyd. 3, Warszawa 2018, Sip Legalis).

Podkreślić należy, że tryb określony w art. 111 kodeksu wyborczego jest trybem szczególnym. Ma on na celu zapewnienie prawidłowego przebiegu kampanii wyborczej poprzez zapobieganie takim naruszeniom praw podstawowych kandydatów, które mogą wpłynąć na wynik wyborów. Zapewnienie takiego przyspieszonego środka na czas kampanii wyborczych służy zapewnieniu rzetelności procesu wyborczego. Z uwagi na okres kampanii wyborczej, sprawy w tym trybie są rozpoznawane bardzo szybko, przewidziane są także ograniczenia dla stron, polegające przede wszystkim na bardzo krótkim czasie, jaki strony mają, żeby przygotować się do sprawy. Pociąga to za sobą także faktyczne ograniczenia dowodowe. Ograniczenia te mają na celu maksymalne przyspieszenie rozpoznania sprawy wyborczej.

Wnioskodawca oparł swoje żądania na treści materiału graficznego opublikowanego na profilu R. W. na portalu społecznościowym (...). Żądanie dotyczy konkretnej informacji zawartej w tym materiale, a mianowicie, że Posłowie Klubu Parlamentarnego (...) „nagle się budzą i składają projekt ustawy oraz dogadują z (...) pacyfikację tematu ich rękami” .

Wpis ten jednoznacznie sugeruje, że członkowie Ruchu (...) zainteresowali się tematem dotyczącym mienia bezspadkowego dopiero w czasie kampanii wyborczej. Jak również, że, pomimo, że posłowie Partii (...) przedłożyli projekt

ustawy o ochronie własności Rzeczypospolitej Polskiej przed roszczeniami dotyczącymi mienia bezdziedzicznego” miały miejsce jakieś zakulisowe bliżej nieokreślone rozmowy z (...) mające na celu wstrzymanie dalszych prac nad ustawą.

Sąd nie miał wątpliwości, iż wpisy R. W. stanowiły element agitacji wyborczej w rozumieniu art. 105 § 1 kodeksu wyborczego – do wyartykułowania kwestionowanych treści doszło na w trakcie trwania kampanii wyborczej na oficjalnym profilu Uczestnika – będącego kandydatem do Parlamentu Europejskiego Udostępniona grafika odsyła do Komitetu wyborczego, z list którego startuje uczestnik. Dodatkowo kwestia roszczeń dotyczących mienia bez spadkowego jest jednym z głównych tematów podnoszonych zarówno przez KW (...) jak i KW Konfederacji (...). Oba komitety sprzeciwiają się jakiegokolwiek uznawaniu roszczeń w tym zakresie.

W ustalonym stanie faktycznym brak jest podstaw do stwierdzenia, że będące przedmiotem niemniejszego postępowania materiały wyborcze były wypowiedziami wyłącznie wartościującymi i aby mieściły się w ramach dozwolonej krytyki.

Mając na uwadze powyższe rozstrzygnięcie sprawy, co do zasady sprowadzało się, zatem do oceny, czy omawiany materiał wyborczy poddaje się wartościowaniu logicznemu według kryterium prawdy i fałszu, a jeżeli tak – czy zawiera informacje prawdziwe, czy nieprawdziwe.

Z ustaleń faktycznych poczynionych w sprawie wynika po pierwsze, że członkowie Ruchu (...) m. in. J. S., G. D., T. R. już w 2018 r. wskazywali na potrzebę uchwalenia ustawy dotyczącej mienia bezdziedzicznego. Problem ten artykułowali w związku z przegłosowaniem przez Izbę Reprezentantów Kongresu S. ustawy 447. Po drugie w dniu 7 maja 2019 r. posłowie Klubu Poselskiego (...) w osobach P. A., J. J., T. J., N. K., A. K., A. M., T. R., J. S., K. S., P. S., S. T. przedłożyli Marszałkowi Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy „o ochronie własności Rzeczypospolitej Polskiej przed roszczeniami dotyczącymi mienia bezdziedzicznego” (druk sejmowy nr 3448 k.).

Projekt przedmiotowej ustawy zamieszczony został we wstępnym porządku dziennym 81 posiedzenia Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej VIII kadencji. Pierwsze czytanie poselskiego projektu ustawy, o której mowa powyżej miało odbyć się w dniu 15 maja 2019 r. w godzinach 16.30-17.30. Prezydium Sejmu, w którym partia (...) ma większość ostatecznie zdjęło ten punkt z porządku obrad (porządek obrad k.).

Wobec powyższego stwierdzić należy, że informacje zamieszczone w materiale graficznym opublikowanym na profilu R. W. na portalu społecznościowym (...) są informacjami nieprawdziwymi z uwagi na fakt, że do akt nie złożono jakichkolwiek dowodów potwierdzających, aby członkowie Ruchu (...) tematem mienia bez spadkowego zainteresowali się dopiero podczas kampanii wyborczej oraz aby pomiędzy Partia (...) a (...) toczyły się jakiegokolwiek kularowe rozmowy w sprawie nie nadawania dalszego biegu projektowi ustawy mające na celu jej „spacyfikowanie”. Wnioskodawca w trybie art. 111 kodeksu wyborczego może chodzić o ochrony przed zamieszczeniem lub rozpowszechnianiem informacji nieprawdziwych. Wobec stwierdzenia, że podana informacja nie jest prawdziwa, wniosek w zakresie zakazania rozpowszechniania nieprawdziwych informacji oraz sprostowania podlegał uwzględnieniu.

Wobec ustalenia, że informacja podana przez uczestnika, jest nieprawdziwa, Sąd zakazał uczestnikowi rozpowszechniania takiej informacji, o czym orzekł w pkt I. postanowienia. Rozstrzygnięcie tej treści dotyczy czynności, jakie uczestnik mógłby podejmować w przyszłości i stanowić ma środek ochrony przed dalszym rozpowszechnianiem informacji.

Sąd oddalił wniosek w zakresie nakazania uczestnikowi usunięcia omawianego postu, albowiem żądanie to nie mieściło się katalogu roszczeń objętych dyspozycją art. 111 § 1 Kodeksu wyborczego (pkt 3 postanowienia).

Na uwzględnienie zasługiwało żądanie wnioskodawcy o nakazanie uczestnikowi zamieszczenia sprostowania.

W ocenie Sądu wnioskodawca wykazał, że informacja zamieszczona przez uczestnika w przedmiotowym materiale nie jest prawdziwa. Jednocześnie informacja ta znajduje się na profilu uczestnika. Podkreślić należy, że środki wskazane w art. 111 § 1 punkt 1) – 6) mogą być stosowane kumulatywnie. Nie powinny być jednocześnie nadmiernie obciążające dla uczestnika, przy zastosowaniu zasady proporcjonalności. Powinny także być skuteczne z punktu widzenia reakcji na nieprawdziwe informacje. W stosunku do tych odbiorców, którzy już z informacją się zapoznali, adekwatnym środkiem jest sprostowanie, o czym orzeczono w punkcie II.

Sąd dokonał jednocześnie modyfikacji formy sprostowania w zakresie czcionki i formy sprostowania przyjmując, że powinna być ona tożsama z wpisem podlegającym sprostowaniu.

Oddaleniu podlegało żądanie zasądzenia kwoty pieniężnej na rzecz organizacji pożytku publicznego. Zważywszy na wagę uchybień, które ostatecznie przypisane zostały uczestnikowi postępowania, nie można przyjąć by zasadne było w niniejszej sprawie obciążanie go kwotą pieniężną. Środki zastosowane w niniejszej sprawie muszą zachowywać rozsądną relację proporcjonalności. Zdaniem Sądu w przedmiotowej sprawie wystarczające jest zastosowanie środków objętych pkt 1 i 2 postanowienia. Zasądzenie dodatkowo od uczestnika postępowania kwoty pieniężnej byłoby nieproporcjonalne do uzasadnionego prawnie celu, który miał zostać zrealizowany w tym postępowaniu. Sąd podziela przy tym stanowisko wyrażone w wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 09 stycznia 2007 r. w sprawie Kwiecień przeciwko Polsce (51744/99), sprowadzające się do wniosku, że sankcje pieniężne powinny być stosowane z wyjątkową ostrożnością, przy uwzględnieniu zasady proporcjonalności środków

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 kpc. Z uwagi na częściowe uwzględnienie żądań wnioskodawcy i częściowe ich oddalenie brak podstaw do odstąpienia od ogólnej zasady funkcjonującej w postępowaniu nieprocesowym, że każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.